

KMETIJSTVO

Letna skupščina
Zveze kmetijskih zbornic

Na nedavni prvi redni letni skupščini Zveze kmetijskih zbornic so obširno razpravljali o glavnih problemih in o stanju kmetijstva in gozdarstva, o delu Zveze kmetijskih zbornic in o najbolj aktualnih nalogah te organizacije.

Na skupščini so ugotovili, da se je v zadnjih dveh letih dokaj povečala uporaba raznih proizvajalnih sredstev, da se je tržišče znatno razširilo, da so se v določenem obsegu povečale naložbe v kmetijstvo, da se je povečal živinski sklad, da so se povečale površine sadovnjakov, vinogradov itd.

V preteklem obdobju je bilo zlasti ukrepov na gospodarskem, organizacijskem in tehničnem področju, dosegli imo vidne uspehe v urejanju kmetijskega zadrugništva, zlasti pa v razvijanju in pospeševanju dela splošnih kmetijskih zadrug. Za to obdobje je zlasti značilno to, da je prišlo do megovnega in enotnega gledanja na pomen zadrug, kakor tudi na odnošaje do individualnega kmeta. Enodušno so izrazili mnenje, da je mogoče doseči napredek kmetijstva le s pomočjo zadrug in da je treba v tej smeri dati drugam večjo podporo. To velja zlasti za kmetijsko službo, ki se mora bolj usmerjati k reševanju problemov zadrugnih organizacij.

V zvezi z državnimi kmetijskimi posesti, kmetijskimi obdelovalnimi zadrugami in ekonomijami, so na skupščini poudarili, da je treba čimprej odstraniti sedanjo nezadovoljenost proizvodnje in na posestva do skrajnih mej specializirati za iste vrste proizvodnje ki so najbolj rentabilne. Gospodarjenje na posestvih je treba še bolj strogo postaviti na temelje gospodarskega računa in zahtev tržišča. Glede na uspehe in izkuš-

nje nekaterih državnih posestev je skupščina zlasti podčrtala in priporočila, naj začnejo s sodobno organizacijo dela in z izvajanjem novega plačnega sistema na podlagi povečanja proizvodnje.

Skupščina je prav tako poudarila, da se mora kmetijska služba na terenu še bolj organizirati in pripraviti za nove naloge. Svoje delo mora koordinirati z delom znanstveno - raziskovalnih ustanov in se čim tesneje povezati s kmetijsko in gospodarsko proizvodnjo.

Kar zadeva bodoče delo Zveze kmetijskih zbornic je skupščina zlasti poudarila, da se mora tako Zveza kakor tudi celotna kmetijska služba usmeriti k najbolj aktualnim nalogam, ki so jih postavili posamezni programi, katere je skupščina proučila in sprejela. Skupščina je prepričana, da je popolnoma pravilno, da je največje napore in sredstva usmerimo v prvi vrsti k pridelovanju semen in reji plemenske živine, umetnemu oplojevanju, zaščiti rastlin, veterinarskim ukrepom, raznim postajam in usposabljanju kmetijske in gozdarske službe.

Na skupščini so poudarili, da je treba investicijske sklade v prihodnje usmeriti na melioracijska dela, izpopolnje kmetijskih posestev in na investicije v zadrugah. Po podatkih, ki so jih podali na skupščini, bo naše kmetijstvo štiri letih okrog 30 tisoč novih traktorjev poleg večjega števila drugih kmetijskih strojev.

Prva letna skupščina Zveze kmetijskih zbornic je potekla v znamenju borbe za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva in za nadaljni razvoj socialističnih odnosov na vasi.

Kako so usmerjene investicije
v zadrugah Bosne in Hercegovine

Od skupno 66 bivših okrajev v Bosni in Hercegovini ni iz 33 okrajev sodelovala nobena kmetijska organizacija na devetem natečaju za investicije v kmetijstvo. Tako ni n. pr. s področja novih okrajev Tuzla, Zenica in Goražde sodelovala nobena kmetijska organizacija, s področja Sarajeva, Bihača, Zvornika in drugih mest, a jih je sodelovalo le nekoliko.

Število zadrug	Namen	Znesek v tisočih din	%
22	živinoreja	25.309	7,0
12	sadjarstvo	7.529	2,0
20	predelovalni objekti in skladišča	177.007	44,8
14	druge zgradbe	14.534	4,0
8	melioracije	128.241	40,0
4	tovornjaki	6.318	1,7
1	druga oprema	1.953	0,5

Po podatkih, s katerimi razpolaga centralna Narodna banka BiH je pogoje za najem posojila nad 20.000.000 izpolnjevalo deset prijavljenih zadrugnih organizacij v znesku okrog 203.000.000 din. Razen tega je še 54 zadrugnih organizacij izpolnjevalo pogoje za kredit v skupnem znesku 106,5 milijonov dinarjev. Torej bodo zadrugne organizacije od zahtevanih 360 milijonov dobile okrog 309 milijonov.

Pregled kaže, da so se zadrugne organizacije najbolj usmerile na melioracije, nadalje na kmetijsko predelovalne objekte in skladišča za kmetijske pridelke, da pa so zahteve za naložbe v pospeševanje sadjarstva, vinogradništva in živinoreje zelo majhne. Zahteve za pospeševanje sadjarstva in vinogradništva je postavilo komaj 12 zadrugnih organizacij, ki računajo, da bodo napravile 22 ha sadovnjakov in 4 ha vinogradov. Čeprav živinski sklad v zadrugah ni zadosten, vendar je

Majhne investicije za živinorejo, sadjarstvo in promet

Na podlagi na natečaju predloženih zahtev je za kredite prosilo 81 zadrugnih organizacij v skupnem znesku 361.000.000 din, kar predstavlja okrog 13% vseh zahtev s področja Bosne in Hercegovine na IX. natečaju. Priobčujemo pregled števila zadrug in njegove udeležbe v zahtevah za kredit.

Število zadrug	Namen	Znesek v tisočih din	%
22	živinoreja	25.309	7,0
12	sadjarstvo	7.529	2,0
20	predelovalni objekti in skladišča	177.007	44,8
14	druge zgradbe	14.534	4,0
8	melioracije	128.241	40,0
4	tovornjaki	6.318	1,7
1	druga oprema	1.953	0,5

samo 22 zadrugnih organizacij zahtevalo kredit za nakup krav, ovac in prašičev. Prav tako pade v oči, da so samo štiri zadrugne organizacije zahtevale kredit za 4 tovarnjake, ki naj bi služili za promet s kmetijskimi pridelki. To dokazuje, da zadrugne ne pojmujejo pomena prometa s kmetijskim pridelki v sedanjem obdobju.

Analiza strukture skupnih zahtev zadrug kaže, da se zadrugne organizacije niso pravilno usmerile na vlaganja v take kmetijske dejavnosti, ki bi lahko najhitreje dale povečano proizvodnjo za tržišče.

Izdelava elaboratov - glavni vzrok za majhno udeležbo na tečaju

Majhno število zadrug za kredite izhaja verjetno iz tega, ker morajo v določenih investicijskih sodelovati z lastnimi sredstvi. Razen tega pa zadrugne takrat, ko so postavljale zahteve za kredit, niso poznale stanja in rezultatov svojega poslovanja lani, pa niso torej tudi vedele, koliko sredstev, lahko izločijo za nadaljnje naložbe za razširitev proizvodnje.

Eden izmed vzrokov nezadostne udeležbe zadrug na natečaju za investicije je zapletena tehnična izdelava elaboratov in pomanjkanje ustreznih strokovnih kadrov za pripravljane potrebnega gradiva za elaborate. To je zlasti prišlo do izraza v Bosni in Hercegovini zato, ker ta republika nima nobenega podjetja ali organizacije, ki bi bila usposobljena za izdelavo načrtov in posameznih ekonomsko-tehničnih dokumentacij za kmetijske objekte. Zato so bile kmetijske organizacije dostikrat prisiljene, da za večje objekte pošiljajo svoje uslužbence v Beograd, Zagreb, Split itd., da bi si zagotovile izdelavo potrebnih elaboratov. Povsem je razumljivo, da je to vplivalo na pravočasno izdelavo elaboratov, na njihovo kvaliteto in na dejstvo, da so elaborati izdelani brez zadostnega poznavanja konkretnih razmer in pogojev kraja, v katerem delujejo kmetijske organizacije.

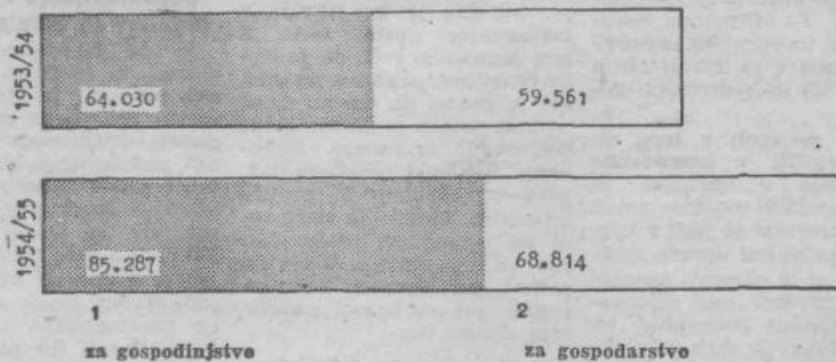
Usposabljanje zadrug za izdelavo elaboratov

Čeprav so storili važne ukrepe, da bi usposobili kmetijske organizacije za pravilno izdelavo potrebnih obrazcev (tečaj, izdelava navodil za obrazce itd.)

vendar so strokovne komisije pri pregledu elaboratov lahko opazile, da posamezni elaborati ne vsebujejo potrebnih elementov, na podlagi katerih bi se lahko ugotovila realnejša in objektivnejša ocena gospodarske moči kmetijske organizacije. Račun rentabilnosti, sedanje proizvodnje in proizvodnje po naložbi investicij je izpeljan na podlagi različnih cen materiala in delavskih plač, razen tega pa so bile storjene napake pri obračunih amortizacije, anuitet in podobno. Nekateri posojiljemalci se niso držali realnih normativov in je zategadelj mogoče najti velike razlike zlasti glede potroška gradbenega materiala. Bilo bi zelo koristno, če bi se izdelali orientacijski normativi za glavna kmetijska dela in cene gradbenega materiala, ker bi se s tem olajšalo delo kmetijskih organizacij.

Menimo, da je za uspešnejše priprave elaboratov za obdelavo ekonomsko-tehnične dokumentacije, za pravilno izdelavo načrtov in podobno, potrebno storiti določene ukrepe za usposabljanje podjetij ali organizacij, ki bi opravljale te naloge.

Inž. Luka Petković
Trditelj, da bi bilo treba ustanoviti organizacije za izdelavo elaboratov za investicije v zadrugah in drugih kmetijskih organizacijah, je popolnoma na mestu, zlasti za Bosno in Hercegovino. To je ena glavnih nalog Glavne zadrugne zveze Bosne in Hercegovine, kakor tudi okrajnih zadrugnih zvez. BiH je po možnostih za kmetijsko proizvodnjo na tretjem mestu v državi in torej zelo pomembna. Kadrovske težave je mogoče rešiti in to je boljša pot, kakor pa prepustiti kmetijske organizacije same sebi, naj se znajdejo, kakor vedo, kajti to je najdražja pot.

POVPREČNI DENARNI IZDATKI KMEČKEGA
GOSPODARSTVA

V zadnji številki smo objavili statistične podatke, ki kažejo povprečne mesečne dohodke kmečkega gospodarstva. Sedaj prinašamo povprečne denarne izdatke kmečkega gospodarstva, posebej pa za gospodinjstvo, posebej pa za gospodarstvo (za proizvodnjo).

V letu 1955 je kmet več kakor polovico svojih skupnih denarnih izdatkov, ki znašajo za vsako gospodarstvo povprečno 154.101 din, trošil za potrebe gospodinjstva. Od te vsote, ki znaša 85.287 din za vsako gospodinjstvo, odpade največ za hrano (36.200) nato

na obleko (15.743), obutev (6.572), na stanovanje, kurjavo in razsvetljava (5.836), na tobak (4.337) itd. V primerjavi z letom 1954 so se izdatki za gospodinjstvo povečali povprečno za 21.457, kar je razvidno iz slike. Zlasti so porasli izdatki za prehrano (za 10.600 din na gospodinjstvo).

Povprečni izdatki za gospodarstvo (za proizvodnjo) so precej manjši od izdatkov za gospodinjstvo. V letu 1955 so znašali na vsako gospodarstvo 68.814 din. Od te vsote odpade največ na stroške proizvodnje (34.529 din), na nakup živine

(19.230 din), na plačilo meznega dela (12.535 din), na nakup zemlje (7.008) in na investicije (3.404 din). Pade v oči majhen delež investicij v izdatkih za gospodarstvo. Delež davka znaša 14.325 din na vsako gospodarstvo.

Če primerjamo povprečne denarne izdatke za gospodarstvo z letom 1954, tedaj dobimo porast za 9.250 din za vsako kmečko gospodarstvo. To pomeni, da je porast izdatkov za potrebe gospodarstva ali za proizvodnjo dosti bolj počasen kakor pa porast izdatkov za gospodinjstvo.

Izgube

Problem izgub kmetijskih organizacij, državnih kmetijskih posestev, kmetijskih zadrug in ribiških podjetij in zadrug, je že tri leta aktualen. Ne da bi se poglabljali v vzroke teh izgub in oceno objektivnih in subjektivnih činiteljev, ki so jih povzročili, je zvezni izvršni svet že ob zaključnih obračunih leta 1954 izdal časovno odločbo o načinu kritja teh izgub s kreditom s triletnim odplačilnim rokom. Ta odločba je omogočila, da je 673 državnih posestev in zadrug krilo izgube, ki so znašale nad 2.000 milijonov din in da je tako postalo kreditno sposobnih, to se pravi, da jim je bilo omogočeno popolnoma normalno gospodarsko poslovanje. Nosilci teh kreditov so bili okrajni ljudski odbori.

To je bila za okrajne ljudske odbore prva priložnost, da analizirajo poslovanje vsakega takega gospodarstva, da najdejo vzroke izgub in kolektivom pomagajo odstraniti slabosti in